Ն. 4093 1903 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 12/25 ՇԱՐԹԷՆՊԻՀ 20 ՀԱՅԻ ԱՌՆԻ 5 ՐԱՄԱԶԱՆ 1321 — 12 ԹՐՔՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 1319

ՄԵԶՄՈՒԱԼԽԱՐ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
Grand'Rue de Péra, Taxim 65

Հաքքատա իրի տէքա եանի ՇԱՐԹԷՆՊԻՀ վէ ՃՈՒՄԱԱ ԻՐԹԷՍԻԿԻՒՆԻՆԻ ՀԵՂՐ օրտնու։

ՆԻԻՍԽԷՍԻ 30 ԲԱՐԱ

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جادهسی نومرو ٦٥

ԱՊՈՆԷ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ. = Իսթանպոլ իչին սէնէլիկի 60 ղ., = 6 այլբէր 35. = Թաշրա իչին սէնէլիկի 85 = 6 Այլբէր 45 ղ. տբր։ = Մէմալիքի կենէրալ իչին սէնէլիկի 20 ֆր. տբր։ = Բօսթա խէմրէթի պիղէ այիտտիր։ = 15 կիւնլիւք նիւսխէսի 60 բարա տբր։ = ԻԼԱՆԱԹ ՇԱՐԹԼԱՐԸ. = Վէ 3իւնճիւ սահիֆէլէրին հէր սրրասը 3, Վէ 4իւնճիւ սահիֆէյին պէհէր սրրասը 1 ղ. տուր։ = Զոգ տէֆա տէրճ իսանլէնէք իլանաթ իչին այրրճա բազարլըգ օլունուր։

Ղաղէթայա միւթէալլիգ խուսուսաթ իչին ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՑԵԱՆԱ միւրաճաաթ օլունա։ = Իտարէխանէ՝ Պէյօղլունտա Ճատտէի քէպիրտէ Ն. 65։

ՊԻՈՍ Ժ.

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՆՈՐ Ս. ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏԻՆ ՀԵՏ

(Շարունակութիւն և վերջ)

Պիոս Ժ. Ս. Քահանայապետը նախ խօսեցաւ այն բարոյական դժուարին կացութեան վրայ, ուր կը գտնուին Կաթողիկէ Եկեղեցին, և մասնաւորապէս Ֆրանսայի Կաթողիկէները։

— Թող ժամանակակից Կաթողիկէները միշտ յիշեն թէ սկեպտիկ դարու մը մէջ կ'ապրին և ենթակայ են սկեպտիկութեան պատճառած բարոյական նեղութիւններուն։ Բայց ասիկա արդէն չէ՞ մեթէ այն ճակատագիրը, զոր Յիսուս Քրիստոս ընտրեց իր երկրային կեանքին համար։ Անիկա կրնար ամենահարուստ ծնիլ և այնպէս ապրիլ, սակայն անիկա նախընտրեց պարզ արհեստաւոր ըլլալ։ Անոր նուիրեցին երկրային ամէն մեծութիւններն և ոսկի պըսակներ, սակայն Ան նախընտրեց փուշէ պսակը և երբ մեռաւ, չարագործներու և մարդասպաններու խաչին վրայ է որ հոգին աւանդեց։ Մեր Տէրը՝ իր կրած չարչարանքներով, իր խոնարհ ու հեզ հոգիով և ահռելի տանջանքներով է որ ազատեց աշխարհը ու երկինքի արքայութեան դրռները բացաւ մեզաւորներու առջեւ։

Անիկա երբէք չխոստացաւ իր Եկեղեցիին երկրային յաղթանակներ և ճոխութիւններ, այլ ըսաւ թէ մաքառումներ և պայքարներ կը սպասէին անոր։

Իր խոստացած երկնային յաղթանակը զրկանքներով պիտի շահուէր և այդ յաղթանակը զուտ գերբնային էր։ Ֆրանսացի Կաթողիկէները՝ իրենց զգացած դառնութեան մէջ պէտք է Քրիստոսին նային։ Սոնց կրած զրկանքները և անձկութիւնները երբէք չեն կրնար հաւասարիլ Անոր կրածներուն։ Անոր նայելով է որ կրնան համբերութիւն ունենալ։ Կաթողիկէները անոր քովը կրնան գտնել կրօնական միութիւնն ու զօրութիւնը։ Քրիստոս և Անոր կեանքը գերբնային օրինակ մըն է և Աւետարանը ցոյց կուտայ Քրիստոնեայի պարտականութիւնները։ Յիսուս քաղաքները և գիւղերը կը պտըտէր ամէն տեղ ամբոխներուն քարոզելով սիրոյ և բարութեան խօսքեր։ Նոյնպէս Ֆրանսացի Կաթողիկէները պէտք է հրապարակ իջնեն, ո՛չ թէ կողմնակցութեան ոգիով պայքարելու համար կամ երկրային շահերու նկատումներով, այլ աւելի ամրապնդելու համար իրենց հաւատքը և ապացուցանելու համար իրենց եղբայրական միութիւնն ու կրօնական առաքինութիւնները։ Եկեղեցիին և Քրիստոնեաներու փրկութիւնը Յիսուս Քրիստոսի մէջ է։ Ահաւասիկ իրենց օրինակները, և այս օրինակը Աստուած է որ տուաւ մարդոց։ Աստուծոյ գաղափարին ըմբռնումը՝ իր անսահմանութիւնով, իր յաւիտենականութեամբ և իր ամենակարողութիւնով, մարդկային ամէն հասկացողութենէ շատ վեր է։ Ամենէն խորամիտ աստուածաբանները, ամէնէն նրբամիտ իմաստասէրները՝ միմիայն շատ հեռուէն կրնան ընդնշմարել աստուածային վեհափառութիւնը։ Ահա՛ այս պատճառաւ է որ Աստուած մարդոց հասկնալի ըլլալու համար Որդին Աստուծոյ կերպարանքով ներկայացաւ մեզի։ Անիկա՝ իրեն հետեւողները փրկելու և գործնական կեանքի մէջ զանոնք առաջնորդելու համար անոնց տուաւ Մարդ-Աստուծոյ հրաշալի օրինակը, որ մարդկային տկարութեան և աստուածային ամենազօրութեան միջեւ գերբնային միջնորդն է։ Աստուած՝ աւելի եւս մարդոց մօտենալու համար մարդկային ամէն առաքինութիւնները և ամէն չնորհները կեդրոնացուց կնոջ մը մէջ, զոր պարգեւեց մեզի, Ամենակարողին քով ի նպաստ մարդոց բարոյախօսելու համար և այս կինը ուրիշ մէկը չէ, բայց եթէ la maman di Cristis:

Ս. Քահանայապետին այս խօսքերուն վրայ, Ն. Սրբազնութեան ըսածը ամբողջացնելու համար աւելցուցի.

— Ha dato loro anche il papa!

Ս. Պիոս Ժ. հաճեցաւ ժպտիլ և պատասխանեց.

— Այո՛, անոնց տուաւ նաեւ Քահանայապետը, իբր Առաքեալներու Իշխանին յաջորդը, պահելու համար կրօնական սկզբունքները և հաւատքին միութիւնը, քահանայապե՛տը, որ մարդ մըն է պարզապէս, մարդկային ամէն տկարութիւններով շաղախուած և որ կը ջանայ Աստուծոյ խորհուրդները միշտ վառ պահել մարդոց սրտին մէջ։ Եթէ Կաթողիկէները միշտ իրենց աչքին առջեւ ունենան Քրիստոսի և անոր Մօրը պատկերները, Քահանայապետական Աթոռին կարգադրութիւնները և եթէ իրենց ընթացքը համաձայնեցնեն աստուածային օրինակներու և Աւետարանի սկզբունքներուն վրայ, այն ատեն իրենց համար ո՞րչափ չնչին բաներ պիտի երեւին աշխարհային գձուռ բաները։

Այսպէս խօսեցաւ Պիոս Ժ. Ս. Քահանայապետը, իր ամբողջ աւետարանական անուշ պարզութիւնով։

Ինծի այնպէս երեւցաւ թէ Պիոս Ժ. Ս. իր Քահանայապետութեան միջոցին ամէնէն աւելի պիտի աշխատի քրիստոնեայ ժողովուրդները հաւաքել աւետարանական բեմերու շուրջը, ուրիշներու թողլով զբաղիլ քաղաքական բարձր խնդիրներով։ Թերեւս ալ՝ աւելի՛ ժամանակ պիտի վատնէ ժողովրդին զաւակներուն սրտին մէջ վերակենդանացնելու համար քրիստոնէական վարդապետութեան ամենապարզ դասերը։ Պիոս Ժ. ինծի երեւցաւ իբր Աւետարանին Քահանայապետը, Քրիստոնէութեան Քահանայապետը, Առաքելական Քահանայապետը։

Եւ ամէն կիրակի, Ս. Պիոս Ժ. իր պարտէզներուն մէջ կը հաւաքէ քանի մը հազարաւոր մարդեր, կիներ և տղաքներ։ Եւ անիկա կուգայ անոնց մէջ, միամիտակ, առանց հետեւորդներու, օրուան Աւետարանը մեկնել իր քաղցր պերճախօսութեամբ։

ՀԻՒԿ ԼԸ ՐՈՒ

Ի ՎԱՂԱՀՈՒՊ ՏԻՐԱԼԻ ՄԱՀ
ԱՄԵՆԱՍԻՐԵՑԵԱԼ ԱԵԱԿԵՐՏԻՍ

Տ. ԱՐՄԱՆ ԹԷՐԶԵԱՆԻ ԶՕՆ ԱՆՄՈՌԱՑ ՍԻՐՈՑ

Գիշեր մթին պատէ զաչս իմ, չիք ոք սրտիս մխիթար,
Արեւ, լուսին չառաղունեալ՝ թողուն զերկիր ի խաւար.
Դղրդին դաշտք, ծործորք, անտառք, ողբան սոխակք ի յանտառ,
Թառամին փոյթ ծաղկունք ամէն՝ համայնք լինին վշտահար։
Բնութիւն ողջոյն առնու սուգ մեծ ի մահ սանիս՝ Արմանի,
Զինչ կայծակամբ հարեալ սրտիս՝ անձն իմ յուղեալ սասանի,
Գերաշխարհիկ յաստիկ պայծառ, ոչ ես այժմ վեհ հոգի.
Տեսնո՞ր արդեօք վաղամեռիկ զհատոր սըրտիս կաթոգի։
Էր ռաւառնեալ՝ ո՛հ այսքան վաղ թողեր զմեզ յողբ, ի լաց.
Անուշահոտ, սակաւակեաց, վառ վարդդ անգին, լոյս փառաց.
Մթթէ չեղեն քեզ բաւական ծնողացդ հոգ մեծ՝ գրկաբաց,
Զերդ մանիլակ, քաղցր շուշան՝ ո՞ոք զքեզ ոչ սիրեաց։
Այլ դու զգօն, ամենիմաստ՝ հարեալ զաշխարհս առաթուր՝
Ունայնութիւն համարեալ քեզ զամէն հաճոյս սին և զուր՝
Սրտից հանուրց եռուր խոց մեծ՝ իբր պաք սայրասուր.
Լո՛ւր, օ՜ն, զարդ, գիղ Տանն Աստուծոյ, չքնաղ ծաղիկ երկնատուր։
Փառք և պարծանք վեհ Պետութեան և համօրէն Ազգիս մեր,
Անգին գոնար, անմահ Արման, խինդ բիւր բիւրուց կարեվէր,
Հրճուեալ՝ ա՛ղէ, ընդ երկնային յանմահական ի սուրբ սէր՝
Պատկեալ զանձնդ անանց փառօք և անթառամ ծաղկօք՝ Տէր։

Տրապիզոն, 31 հոկտ. 1903

ՄԿՐՏԻՉ ՌԱՖԱՑԷԼԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ Ի ՇԱՀՆԱԶԱՐԷ ԿՈՎԿԱՍՈՒ

Տիրապետոյ Հայ Կաթողիկէից Վիճակաւոր Եպիսկոպոս Բարոն ֆօն Եդուարդ Բօսպ, Ապրիլի վերջերն այցելեց Կովկասը։ Նախ և առաջ Բաթումի նորակառոյց եկեղեցին օծեց, և ապա սկսեց այցելել իւր վիճակի Հայ Կաթոլիկներին։ Մայիս 17ին հասնելով ի Լոռի, չորս օր մնաց ի Շահնազար ստորագրեալիս տունը։

Եպիսկոպոսը եկեղեցւոյ մէջ կարդալ տալով հայերէն և լատիներէն լեզուաւ Ս. Քահանայապետի օրհնութեան կոնդակը, խոստովանելու և հաղորդուելու յորդորեց ժողովուրդը, որպէս զի կարող ըլլայ ներողութիւն ստանալ։ Զորս աւուր մէջ 1000 հոգի հաղորդեց ինքն անձամբ։ Իւր հետ ունէր երեք քահանայ. Հ. Համազասպ Վ. Սափարեան՝ Մխիթարեան Վենետկոյ, Հ. Էմմանուէլ Վ. Մանչուրեան՝ Մխիթարեան Վիեննայի և Տ. Դամիանոս Իսակեան՝ վրաթոս և աշակերտ Ուրբանեան գպրոցի։

Շահնազարէն յետոյ, Նորին Գերապայծառութիւն այցելեց մեծ և փոքր Ղարաքիլիսէները։ Շիշեթի և Սարչապետ գիւղերը, և այն տեղեաց ժողովուրդներն եւս մխիթարեց միւնոյն կերպերով։

Այսպէս իւր հովուական այցելութիւնը վերջանալէն յետոյ վերադարձաւ կառքով 60 վերստ ծանռառի երկաթուղւոյ կայարանը և գնաց Աղէքսանդրաբոլ։ Լոռվայ Հայ Կաթողիկէ ժողովուրդը մեծ յարգ ու պատիւ ցոյց տուաւ իւր Վիճակաւորին, որուն նախորդներէն ոչ մէկը չէր այցելած Կովկասը գրեթէ 100 տարիէ ի վեր։ Մինչեւ իւր մեկնումը 40—50 ձիաւորք ի պատիւ միշտ իւր հետը չրջեցան։

Կովկասու արդի թեմական կը պարթեւական հասակ ունի, հեզահամբոյր և սակաւակեր անձ մըն է։ Լաւ կը խօսի ռուսերէն, գաղղիերէն, լեհերէն, գերմաներէն, իտալերէն և չեխերէն։ Մայրը Լեհ և հայրը Գերման է եղեր։

Եթէ սա Հայ ըլլար և հայերէն խօսէր, տարակոյս չկայ որ ժողովուրդը աւելի եւս պիտի ուրախանար և համակրէր և աւելի սիրով պիտի մերձենար իրեն իբր հարազատ հօր և հովուի։ Արդեօք պիտի արժանի ըլլա՞նք այդ եւս տեսնալու...

Հ. ՍԱՐԳԻՍ Վ. ԵԱԶԸՃԵԱՆ
Միաբան Անտոնեան

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՐԵՐ

Ամսոյս 19ին, հանդիսաւոր Զատիկաւոր Պատարագին մէջ կարդացուեցաւ Ամեն. Կ-Պատրիարք Հօր կողմանէ՝ Սրհ. Աբրիկեան Գերապայծառին տրուած կոնդակը և ապա իր ընդարձակ գեղեցիկ յորդորական գրութիւնը՝ որն որ ոչ սակաւ սղդեց թէ՛ Ցարդ. Կղերին և թէ՛ պատկառելի ժողովրդեան։

Հոկտ. 22ին բացուեցաւ Վարչական Ժողովոյ ընտրութեան քուէտուփը։ Քուէից առաւելութեան կարգաւ ընտրուեցան ութը արդարասէր և խոհեմ անձինք, որոնք ընդ նախագահութեամբ Սրհ. Աբրիկեան Եպիսկոպոսին մեծաւ եռանդեամբ և նախանձայուզութեամբ սկսան գումարել և գործել ի բարութիւն ժողովրդեան։

Օգոստափառ Կայսեր Մենդեան Տարեդարձի հանդէսը չաւ չքեղ կատարուեցաւ այս տարի ալ։ Պաշտօնատեղիք և ամէն վարչութիւնք կանանչապարդ դափնիի տերեւներով, անհամար կանթեղներով և Վենետիկեան գոյնզգոյն գեղեցիկ լապտերներով և կամարազարդ չլացուցիչ լոյսերով զարդարեցին իրենց դրան ճակատը և պատուհանները։ Հայ Կաթողիկէից Առաջնորդարանի մեծ դուռն լա Ցարդ. Տ. Պետրոս Քաջունի Վ. ին ձեռամբ ամենագեղեցիկ կերպով յարդարուած էր արուեստական լոյսերով և տեսարաններով՝

զորանք անցորդք պահ մը կանգ կ'առնէին դիտելու և զարմանալու։

Նոյն օրը՝ առաւօտը՝ ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Հաքիմ էֆ·ի և ի ներկայութեան երեւելի պաշտօնէից, հիւպատոսաց և բոլոր Առաջնորդաց՝ քաղաքիս Ցուցահանդէսը բացուեցաւ զինուորական նուագախմբով մեծաւ խնդութեամբ՝ ուր ի տես դրուած էին զանազան անձանց չքնաղակերտ յօրինուածները և գլուխ գործոցները։ Նշանաւոր էին հոն վերոյիշեալ Ցարդ. Վարդապետին իւղաներկ յօրինած՝ Տրապիզոնի մեծ և փոքր պատկերները և Օսմ. զրահաւոր չոգենաւը, Գ. Արշակ Տէօքմէճեանի ծաղկազարդ թափծու աչտանակները և ուրիշ ճարտարագործ անձանց ձեռագործները։

Քաղաքիս միակերպութիւնը փոխելու և ձմեռնային եղանակին մելամաղձութիւնը փարատելու և քաղաքիս ոգեւորութիւն մը տալու համար հասան վերջին տեղս թատրոնապետ Սասրդ էֆ·ի խումբը՝ որոյ մէջ կը դտնուին այս տարի իսկ Իտալացի առաջին երգչուհի և պարուհի Թերեզա տիկինը, կատակերգակ Ցէզայի էֆ·ն՝ իր Դաթինա դերասանուհի և պարուհի ամուսնոյն հետ, Խալիլ և Նաֆիզ էֆ·ները և կէնի երգչուհին և պարուհին։

ՊԱՆԴՈՒԽՏ ՄԸ

Տրապիզոն, 31 հոկտ. 1903

ՐԱՀՄԷԹ ՏՈՒԱՍԸ

Բազար կիւնիւ Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսինտէ միւէսսիր, մուազզամ վէ մութանթան պիր զինէթի բուհանիէ իճրա իտիլմիշ տիր։ Պու զինէթին էհէմմիեէթի՝ ճէմաաթճա սէվկիլի, միւհթերէմ, զայեուր վէ հաեաթընը՝ միլլէթ ու միլլէթ ֆայտէլի էֆրատ օլմալարը խուսուսընտա կէօսթէրբիկի ճանսիբէրանէ, բէտէրանէ հիմմէթ վէ զայրէթլէրինի, վէ օլպապտէ բահանթընը, սբհէթինի պիւէ զայպ իտէէք տէրէճէտէ մէզքիւր մէքթէպ ուզրունա չալըշմըշընը պէեան, վէ պիւճիւմլէ բէֆիգլէրի նամընա՝ միւթէվէֆանընը պիրինճի սէնէի տէվրիէյի վէֆաթը միւնասիպէթիյլէ իճրա օլունան մէրասիմի բուհանիէյէ կէլէրէք հաղըր պուլունմալարընտան տօլայը՝ Կ-Բաթրիդ էֆ. հաղրէթլէրիյլէ քիսգօքսանա, հէյեէթի բուհպանիէ իլէ միւթէպէրանա վէ սայրէէթ թագտիմի թէշէքքիւրաթ իյլէմիշ տիր։

Կ-Բաթրիդ բիւթպ. Էմմանուէլեան էֆ. հաղրէթլէրի, իշպու նութգը թագտիր իլէ պէրապէր, Գարագաշ Կարապետ էֆ·ենին մեզիյեէթլէրինի, միլլէթճէ, խուսուսիյլէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ վէ Համազգաց մէքթէպլէրինճէ հիւսնի խըզմէթլէրինի պեզզաթ սէնա իյլէմիշլէր, վէ սէօզիւ՝ խայրխահլըղա վէ համիյեէթէ հասր իտէրէք, ագլ ու ֆէթանէթին վէ մատտի սէրվէթին պիւյիւքլիկիւ՝ հէմճինսինէ մուավէնէթ իթմէքտէն իպարէթ օլտուղընը, վէ էկէրչի ինսան, միւգթէտիր օլտուղը ազ չօգ պիր էյլիկի՝ ումում ինսանիյէթտէն վէ մէնսուպ օլտուղը միլլէթ վէ ճէմաաթտան էսիրկէր իսէ, էօյլէլէր նէզամ Պարիսէ մագպուլ օլամաեաճաղը կիպի, ինտէլ ալէմ տախի պիր կէօնա գատր ու հայսիէթի օլամաեաճաղընը պէեանտէն սօնրա, Գարագաշ Կարապետ էֆ. տէ կէրչի պիր էսնաֆ ֆամիլեանընը էվլատը օլմուշ իսէ տէ, իսթիհսալ իթտիկի իւլում վէ մալիւմաթը միւքէմմէլէսի վէ իգթիտարըյլա միւլք ու միլլէթ ֆայտէլի օլմուշ օլտուղընը, վէ խուսուսա Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մէքթէպի հագգընտա բէք չօգ էմէք վէ զահմէթի ֆէտաքեարանէսի սրպգաթ իթմէքլէ, ճէմաաթըմըզըն հիսսիեաթը մինտէթարանէսինի պիհագգ ճէլպ իթտիկինի իֆատէ, վէ միլլէթմիզտէ միւթէվէֆա կիպի խայրխահան վէ համիյեէթմինտանընը թէքսիրինի արզու, վէ ագրապա վէ միւթէալիւգաթընա տախի թէսէլլիեաթը սամէտանիյէյի թէմէննի իյլէմիշլէրտիր։

Պատէհու Ալան Յովհաննէս էֆէնտի պիր նութգ իրատ իլէ, միւթէվէֆանընը, Աղարեան Կ-Բաթրիդ վէ պիրատէրի ալիգատրը Աղարեան Արիստակէս էֆ. իլէ Ս. Յ. Ոսկեբերան քիլիսէսի հէյեէթի բուհանիէսի, վէ միւթէվէֆանընը պիրատէր վէ հէմշիրէսիյլէ էրքէք վէ գատրն ագրապասը, վէ միւթէպէրանը միլլէթտէն Մըսրըլը Միշէլ էֆ., Տր. Նաֆիլեան բաշա, Թորգոմեան Դէորգ էֆ. ,Մագրզ Արմենակ պէյ, Քէօսէեան Անտոն, Գարտաչեան Յովհաննէս, Երազեան Միհրան, Էնքսէրճեան Մկրտիչ, Գասապեան Վիչէն, Ապտուլլահկան Յովհաննէս, Սիւրմէլեան Արտաշէս, Մաղար, Տր. Մասիս, Կուրտիկեան Ստեփան, Գիւլէզիքճեան Ռուբէն, Համամճեան Շարլ էֆ·լէր վէ սաիր զէվաթը միւհթերէմմէ իլէ պազը միւթէպէրան ֆամիլեալարը ,վէ Ս. Գ. Լուսաւորիչ մէքթէպինին սթիգ վէ հաղըր չակիրտանը, միւսիր վէ մուալիմլէրիյլէ պիրլիքտէ, վէ էրքէք գատրն բէք չօգ էհալի հաղըր պուլունմըշլար տըր։

Գատիմ չակիրտանտան պազը կէնճլէր՝ քիլիսէկէ կէլէնլէրի գաբուտան իսթիգպալ իլէ, իպրազը հիւրմէթ իյլէմիշլէր տիր։

Բուհանի տուալարըն խթիտմընտա, նազմաթը բուհանիյէ իլէ քիլիսէնին սալօնընա կիտիլէրէք, օրատա պիր միւտտէթ արամ իտիլտիկի վէ գահվէլէր իքրամ օլունտըզը սըրատա, սթիգ չակիրտանտէն Արամ էֆ. Ինճիճեան կիւզել պիր նութգ իրատիլէ միւթէվէֆակարապետ էֆ. Գարագաշընը մէզիյեէթլէրինի, խասսիլի մէմտուհէսինի, վէ միլլէթճէ նիչէ նիչէ խըզմէթը հասէնէսինի, էզճիւմլէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մէքթէպէնին միւտիրիյէթինի սէնէլէրճէ իճրա իտէրէք ,իշպու մէքթէպին ինթիզամ ու թէրագգըսը իլէ չակիրտանընընն թալիմ ու թէրպիէյի միւքէմմէլէսի, վէ միլք ու միլլէթ ֆայտէլի էֆրատ օլմալարը խուսուսընտա կէօսթէբիկի ճանսիբէրանէ, բէտէրանէ հիմմէթ վէ զայրէթլէրինի ,վէ օլպապտէ բահանթընը ,սբհէթինի պիւէ զայպ իտէէք տէրէճէտէ մէզքիւր մէքթէպ ուզրունա չալըշմըշընը պէեան, վէ պիւճիւմլէ բէֆիգլէրի նամընա՝ միւթէվէֆանընը պիրինճի սէնէի տէվրիէյի վէֆաթը միւնասիպէթիյլէ իճրա օլունան մէրասիմի բուհանիէյէ կէլէրէք հաղըր պուլունմալարընտան տօլայը՝ Կ-Բաթրիդ էֆ. հաղրէթլէրիյլէ քիսգօքսանա, հէյեէթի բուհպանիէ իլէ միւթէպէրանա վէ սայրէէթ թագտիմի թէշէքքիւրաթ իյլէմիշ տիր։

Կ-Բաթրիդ բիւթպ. Էմմանուէլեան էֆ. հաղրէթլէրի, իշպու նութգը թագտիր իլէ պէրապէր, Գարագաշ Կարապետ էֆ·ենին մեզիյեէթլէրինի, միլլէթճէ, խուսուսիյլէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ վէ Համազգաց մէքթէպլէրինճէ հիւսնի խըզմէթլէրինի պեզզաթ սէնա իյլէմիշլէր, վէ սէօզիւ՝ խայրխահլըղա վէ համիյեէթէ հասր իտէրէք, ագլ ու ֆէթանէթին վէ մատտի սէրվէթին պիւյիւքլիկիւ՝ հէմճինսինէ մուավէնէթ իթմէքտէն իպարէթ օլտուղընը, վէ էկէրչի ինսան, միւգթէտիր օլտուղը ազ չօգ պիր էյլիկի՝ ումում ինսանիյէթտէն վէ մէնսուպ օլտուղը միլլէթ վէ ճէմաաթտան էսիրկէր իսէ, էօյլէլէր նէզամ Պարիսէ մագպուլ օլամաեաճաղը կիպի, ինտէլ ալէմ տախի պիր կէօնա գատր ու հայսիէթի օլամաեաճաղընը պէեանտէն սօնրա, Գարագաշ Կարապետ էֆ. տէ կէրչի պիր էսնաֆ ֆամիլեանընը էվլատը օլմուշ իսէ տէ, իսթիհսալ իթտիկի իւլում վէ մալիւմաթը միւքէմմէլէսի վէ իգթիտարըյլա միւլք ու միլլէթ ֆայտէլի օլմուշ օլտուղընը, վէ խուսուսա Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մէքթէպի հագգընտա բէք չօգ էմէք վէ զահմէթի ֆէտաքեարանէսի սրպգաթ իթմէքլէ, ճէմաաթըմըզըն հիսսիեաթը մինտէթարանէսինի պիհագգ ճէլպ իթտիկինի իֆատէ, վէ միլլէթմիզտէ միւթէվէֆա կիպի խայրխահան վէ համիյեէթմինտանընը թէքսիրինի արզու ,վէ ագրապա վէ միւթէալիւգաթընա տախի թէսէլլիեաթը սամէտանիյէյի թէմէննի իյլէմիշլէրտիր։

Պատէհու Ալան Յովհաննէս էֆէնտի պիր նութգ իրատ իլէ, միւթէվէֆանընը, Աղարեան Կ-Բաթրիդ վէ պիրատէրի ալիգատրը Աղարեան Արիստակէս էֆ. իլէ պիլ իթթիֆագ, միլլէթճէ պիր միւէսսիսէի մուհիմմէ օլմագ իւզրէ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մէքթէպինին էմրը թէէսսիսինէ բէք չօգ չալըշտըզը կիպի, միւլք ու միլլէթճէ տահա նիչէ մուհիմմ խըզմէթլէրտէ պուլունմըշ օլտուղընը, վէ հաեաթընը ,մահդա մէզքիւր մէքթէպին թէրագգըսը վէ չակիրտանընընն ֆայտէլի զաթլար օլմալարը խուսուսընա հասր իլէ սոն տէրէճէ ֆէտաի նէֆս վէ սարֆը զիհին ու զայրէթ իթմէսիյլէ սըհհէթինի տախի զայպ իթտիկինի տէրմիեան իյլէմիշ, վէ միւմանիլէյհ կիպի մէսարիֆքէրվէր վէ խատիմի միւլք ու միլլէթ օլան պիր զաթն տահա խաթըրտան չըգարըլմամասընը թէմէննի իտէրէք, զիյնէթի վազըանընն, միւթէվէֆանընն հէմշիրէի միւհթերէմէսի Օրիորդ Մարիյէ վէ սաիր ագրապասընա պիր թէսէլլիի մուազզէզ օլտուղընը, վէ միլլէթճէ տէ պիր վազիֆէի մէգատիրչինասի իտուկինի պէեան իլէ, ճէմաաթըմըզտա Գարագաշ Կարապետ էֆ·լէրին թէզլեիսի միգտարը իլէն թէմէննիեաթտա պուլունմուշ տըր։

Ալան էֆ·տէն սօնրա, Կ-Բաթրիդ Վէքիլի Արհ. Աւետիս Արք. Արսիարեան՝ շու մէալտէ պէլիզ վէ միւէսսիր պիր նութգ իրատ իթմիշ տիր.

«Գարագաշ Կարապետ էֆ·նին իսթիրահաթը բուհու իչին Ս. Պատարագ թագտիս իլէ, մուգատտէս պիր վազիֆէյի գատըրչինասիի իյֆա իթտիկիմտէն տօլայը քէնտիմի պահթիեաթ տատ իյլէրիմ։

«Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մէքթէպի աթիգ չակիրտանը, սիզ տէ, սիզին վէ ճիւմլէմիզին սէվկիլիսի օլան միւհթերէմ Գարագաշ Կարապետ էֆ·նին իսթիրահաթը բուհու իչին պու կիւն Ս. Պատարագ թագտիս իթտիրմէնիզէ, ֆիքրինիզին վէ գալպինիզին հիսսիեաթը նազիքէտինի իրաեէ իտէրէք, հէր սուրէթլէ թագտիր վէ թահսինէ լաեըգսընը։

«Պու խուսուս՝ Գարագաշ Կարապետ էֆ·նին ֆիքրի ալիսի վէ գալպի նազիքինէ պիր իսպաթ տըր, մասէմ քի Լուսաւորիչ մէքթէպինտէ միւտիրիմիզ օլմասը չէրէֆ ու սահտէթինէ մազհար օլմալը, ֆիքրճէ թէրագգընընը վէ գալպճէ իշպու հիսսիեաթը նազիքէնիզի քէնտիսինէ պօրճ-լըսընը։

«Պու մուամէլէ մէմմոուհէնիզ իլէ, Լուսաւորիչ մէքթէպի քէպիրինտէ վէրիլէն թալիմ ու թէրպիէնին չայեանը բէսէնտ խասսէլէրինի պիհագգ մէյտանա գօյմագտա օլտուղընընդան ,իշպու նիմատլի գատիրչինանէնիզ տախի՝ մէքթէպինիզ իչին հագգզի պիր չէրէֆ տիր։

«Շու սըրատա, չայեանը թահսին մէզիյեէթլէր իլէ մութթասըֆ պուլունան վէ պիր չօգ սէնէլէր մէքթէպին իտարէի նազիքէսի իչինտէ, միւթէվէֆի մէշհուրըն ըէֆիգի լաեըգը օլարգտան պազգա ,լիեագաթըյլա տա անըն խալէֆի օլմուշ օլան Գերց. Թումայեան վարդապետի տախի պուրաճըգտա զիքր իթմէյի վազիֆէ տատ իյլէրիմ։ Քէնտիսինէ իգթիտար վէ մէթանէթ թէմէննի իթտիկիմ կիպի, մէքթէպ չակիրտանընընն տախի, սէլէֆի միւհթերէմի կիպի, անընն տախի էմէք վէ զահմէթլէրի գարշըսընտա պիր հարէքէթի միւսթահսէնէտէ պուլունտաճագլարընա չիւսկէ իթմէմ։

«Իշպու բուհանի զիյնէթ՝ Իսթանպոլ էրմէնի-գաթոլիք ճէմաաթը իչին հագգզի պիր վէսիլէի մանղուղյէէթ տիր։ Էվվէլ, պու մէրասիմի մուգատտէսէտ միւթէպէրանը ճէմաաթըն էքսէրիսի հաղըր պուլունարագ, պիր թարաֆտան Գարագաշ Կարապետ էֆ. հագգընտաքի հիւրմէթի մախսուսէլէրինի իսպաթ իթմիշ, վէ տիկէր թարաֆտան, սէվկիլի վէ միւհթերէմ Գարագաշընը մէսաբի ագիլանէ վէ զայեուրանէսինին մէյվէլէրինի թէշքիլ իյլէէն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մէքթէպին գատիմ չակիրտանընը կէօրմէքլէ, մէնմուն օլմուշլար տըր։ Ումարըզ քի իշպու հէյեէթի միւհթերէմէյի չակիրտան՝ ճէմաաթըմըզզա գիյտէլի ազալար, խուսուսիյլէ ճէմաաթըմըզճա պախսի իֆթիխար պիր միւէսսիսէյի իւլում վէ ախլէագ ու թէրպիէյի հասէնէ օլան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մէքթէպինին թէրագգըսը վէ չէրէֆի իչին բիւթպէլու Բէյսի բուհանիմիզ հաղրէթլէրինէ զայեուր վէ միւֆիտ մույեինլէր օլաճագ արըլար։

«Սէօզիւմ խաթիմ վէրտիկիմ սըրատա, թէմէննի իտէրիմ քի, Կարապետ Գարագաշընն իւլում հագգընտաքի ֆէթանէթի ֆէվգէլատէսի վէ ամալը ալիէ վէ միւսթահսէնէ իլէ մէմլու օլան գալպի՝ Հիքմէթուլլահը վէ գալպիմիզին քեաֆֆէյի արզուլարընը մէնմուն իյլէէն ճէնապը Հագգը զանի զանի կէօրմէք չէրէֆինէ նայիլ օլսուն, վէ անընն բուհը մուազզէզէ՝ միւթէվէֆաի միւհթերէմին տինտար վէ մանթէմզէտէ հէմշիրէսինէ, քեաֆֆէյի ագրապասընա վէ ճիւմլէմիզէ թէսէլլիպախշ պուլունսուն։»

Խիւլասաի մէալինի ալրճ իթտիկիմիզ իչպու նութգ՝ հաղրընընն մազհարը թագտիրի օլմուշ, վէ խիթտմընտա, Արհ. Արփիարեան Աւետիս Արք·ն թէմէննիսի իւզէրինէ, Կ-Բաթրիդ բիւթպ. Էմմանուէլեան էֆ. հաղրէթլէրի թարաֆընտան միւթէվէֆա հագգընտա պիր Պահպանիչ սէօյլէնմիշ, վէ միւթէագրպէն հաղրընուն՝ Գարագաշ Կարապետ էֆ·նին հէմշիրէի միւհթերէմէսիյլէ տիկէր ագրապասընա բէսմը թաազզիեէթի իյֆա իյլէտիքտին սօնրա, էօյլէնի կէչէրէք ճէմիյեէթ տաղըմըզ տըր։

Կ-ԲԱԹՐԻԳԽԱՆԷ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Ճէմաաթըմըզ էֆրատընտան օլան պիր սահիպի խայր ու համիյեէթին, իսմինի պիլսիրմէք իսթէմէեէրէք, Գուսաը չէրիֆտէքի քիլիսէմիզին վէ միւսաֆիրխանէնին իքմալը ինչսաթը իչին, մահէլի Բաթրիդ վէքիլի Գերց. Թումայեան Յովակիմ Ծ. Վ. է 150 ֆրանսըզ լիրասը իրսալ իթմիշ օլտուղը խապեր ալընմըշ տըր։

Պու խայրբէրվէր զաթ, հէր քիմ իսկ, կէրէք վագը օլան մէզքիւր համիյեէթի տինտարանէսի վէ կէրէք իշպու համիյեէթին սուրէթի իճրասընճա իպրազ իյլէտիկի ֆազիլէթ՝ չայեանը թագտիր վէ սաիրլէրէ տէ հիսանի իպրլէթ օլմաեա սէզա տըր։

Սօն նիսսէլէրիմիզտէն պիրինտէ, ասհապը սէրվէթին՝ միւէսսիսաթը տինիյէ, խայրէ վէ իլմիէ հագգընտա համիյեէթլէրինի տիրիզ իյլէմէլէրի՝ նէզտի Պարիսէ վէ ինտէլ ինսանիյէ ասաը մագպուլէտէն օլտուղընը եազմըշտիր։ Ճէմաաթըմըզտա պաղըլարընը, պիւյիւք պիւյիւք սէրվէթլէր սահիպի օլտուղլարը հալտա, նէ՛ հաեաթլարը էսնասընտա, նէ՛ վէֆաթլարընտան սօնրա պիր կէօնա խայրլարը կէօրիւմէմէսինէ նէ գատաը չօգ իզհարը թէէսսիֆ իտիլիրսէ, արա սըրա պու կիպի խայրխահլարըն զուհուրի տէ, այնի նիսպէթտէ վէ տահա զիեատէ մուճիպի մէմնունիյէթ օլմագ կէրէք տիր։

Պունտան էվվէլ պիլ միւնասիպէ եազարըզըմըզ վէճհէ, մէզքիւր քիլիսէ իլէ միւսաֆիրխանէնին արսասը՝ միւթէվէֆա Մըսրըլեան Անտոն պէյ թարաֆընտան ինտա իտիլմիշ օլուպ, միւթէվէֆաի միւմանիլէյհ տախի ճէմաաթըմըզ խայրխահանընտան օլմասըյլա, զիքրի վէ էսէրը խայրխահանէսի, ալէյլխուսուս էօյլէ պիր մուպատտէս մահէլտէ ճէմաաթըմըզըն տախի պիր իպատէթխանէսի պուլունմասընա սէպէպ օլմուշ օլտուղը

իչին ասլա ունուտուլամաեաճաղը թապի տիր։

*** Զըգան ճումա իրթէսի կիւնիւ, Վիէննա Մխիթարեան թարիգ ամբընը Բանկալթիտե քեային մէքթէպի միւտիրի Գերբ. Մէնէվիշեան Հ. Գաբրիէլ Ծ. Վ.ին եէվմի մախսուսը օլտուղընտան, պաղը զէվամը միւթէպէրէ՝ միւմայիէյհի թէպրիքէ միւսարաաթ իթթիքլէրի կիպի, մէքթէպ տախլինտէ կիւզէլ պիր էյլէնճէ տախլ իճրա իտիրմիշ տիր։ Պու պատատ այմըշ օլտուղմըզ պիր մէքթուպը, կէլէճէք նիսխէմիզատ տէրճ իտէճէյիզ։

*** Թրապիզոն Մէրիասաաը Արհ. Ստեփան Եպիսկոպոս Աբիկեանընն մահէլի մէմուրիյէթինէ մուվասլէթի թաֆսիլաթը՝ կէչէնէրատ օթարաֆտան ալտըղըմըզ պիր մէքթուպտա եազըլմըշ իտի։ Պու քէրրէ շէհրի մէզքիւրտէն ալտըղըմըզ տիկէր պիր մէքթուպտա պէեան օլունտըղընա նէզարէն, միշարիլէյհ Եպիսկոպոսու վաբօրտան իսթիզպալէ կիտէնլէր միեանընտա, Խանլեան Անտոն էֆ., մահզա վալիի վիլաեէթ ճանիպինտէն պիլ վէքեալէ պուլունարաղ, Առաջնորդարանա գատար Եպիսկոպոսա ըէֆագաթ իթմիշ, էվ վալիի միշարիլէյհ նամընա պէեանը ըէամի խոշամէտի իյլէմիշ տիր։

Վալիի վիլաեէթ հաղրէթլէրինին իշպու ինթիրամաթը մախսուսէ էվ միհմաննիվազանէսի՝ կէրէք Արհ. Ստեփան Գերապայծառը էվ կէրէք Թրապիզոն էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթըմըզը ումումէն մէմնուն էվ մինէթտար իյլէմիշ տիր։

*** Մաէլ մէմնունիյէ կէօրիւլտիւկիւ էվճիլ, ըէֆիգիմիզ «Մանպուտէի էֆքեարը» զաղէթասը, իբի այտան պէրի թաթիլ օլմուշ օլտուղը հալատ, բաղար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն եէնիտէն թասլ ու նէշր օլունմաեա պաշլամըշ տիր։

ԽԱՐԻՃԻԷ

Ֆիլէմէնք տէվլէթինին խարիճիէ նազըրը, պու էսնատէ մուազզամ տէվլէթլէրին, պէյն էլ տիւէլ պիր հաքէմ մուահէտէսի ադտը իչին իճրաի միւզաքէրաթ իթմէքտէ օլտուգլարընը պէեան իյլէմիշ տիր։

Ֆրանսա խարիճիէ նազըրը Մ. Տէլգասէ, խարիճիէ պիւտճէսի հագգընտա մուպահասա օլունտըղը սըրատա, մուհիմմ պիր նութգ իրատ իտէրէք, Ֆասա պիր սէֆէրի ասքէրի իճրա իտիրմէսի թասավվուրընը գաթիէն թէքզիպ իթմիշ, էվ ըէյս Մ. Լուպէնին Բօմաեա եազընտա սէյեահաթ իտէճէկինի պէեան իթտիկի կիպի, Ֆրանսա իլէ Իթալիա պէյնինտէ ադտ օլունան իթիլաֆա Բուսիանընն մուվաֆագաթ իթմիշ օլտուղընը տա սէօյլէմիշտիր։ Մէճլիսին միւզաքէրաթ ճէավէլի սըրասընտա, քի տիկէր մէսէլէլէրտէ, Ֆրանսանընն, տիկէր պիլճիւմէ տէվլէթլէր իլէ միշթէրէքէն հարէքէթ իթմէքտէ օլտուղընը՝ Մ. Տէլգասէ իլավէթէն ինֆատէ իյլէմիշ, էվ թէսլիհաթը ասքէրիէնին էքսիլթիլմէսի մէսէլէսինէ կէլինճէ, նազըրը միշարիլէյհ, «էկէր տիկէր տէվլէթլէր, քէնտի մէսարիֆի ասքէրիէլէրինի թէնզիլ գարար վէրիրլէր իսէ, պու խուսուստա Ֆրանսանընն աքսի հարաքէթտէ պուլունաճաղընտան գօրգուլմաեա մահէլ եօգ տըր, լաքին պու պատատ իչէ էօն աեագ օլմագ տա՝ Ֆրանսաեա այիտ տէյիլ տիր» տէմիշ տիր։

Ռիւթէր նամ թէլէկրաֆ շիրքէթի՝ Իթալիա իլէ Ֆրանսա պէյնինտէ պիր հաքէմ մուահէտէսի ադտը խուսուսընտա իթիրաֆ հաբլ օլմուշ օլտուղընը թէքզիպ իլէ պէրատպէր, Ինկիլթերրա վէ Իթալիա խարիճիէ նազըրլարը պէյնինտէ իճրա օլունան միւզաքէրաթտա, մէզքուր իթիլաֆընն թէմամիյլէ թասաֆի օլունտըղընը, լաքին միւզաքէրաթը մէզքուրէտէն՝ բօլիթիգայը պէյն էլ տիւէլճէ պիր կէօնա թէպէտտիւլաթ վագտա կէլմէէճէկինի պիլտիրմիշ տիր։

Ֆրանգֆուրթէր Զէյթունկ գազէթասընընն մալումաթընա կէօրէ, Ռուսիա հիւքիւմէթինին պիր բօյիս մէմուրը Նիժնի Նովկօրօտտա էվ պիր տիկէրի տէ, Բինաքտէ մագթուլէն պուլունմըշլար տըր։

Իմբ. Ֆր. Ժօզէֆ իլէ գրալ Եօրկինին, ուզուն միւտտէթ սամիմի ասլէթտէ կէօրիշտիւքլէրի՝ Վիէննատան պիլտիրիլմիշ տիր։

Ֆրանսա, Ինկիլթերրա էվ Իթալիա պէյնինտէ պիր հաքէմ մուահէտէսի հաղըրլանմագտա օլտուղը՝ Բօմանընն մէհաֆիլի ըէամիէսինտէ թէէմին իտիլիեօր։

Ռուսիա հիւքիւմէթի՝ Բանամանընն իտարէի ճէտիտէսինի թաստիգ էյլէմիշ տիր։

Եագընտա Ավսթրիա իլէ Եունան արասընտա պիր մուահէտէյի ասքէրիէ ագտ օլունաճաղընը՝ Թայմզըն Վիէննա մուխպիրի եազըեօր։

Ֆիլամէտէն պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, Եունան հիւքիւմէթի՝ Մաճարիսթանտան 4000 ալթ սաթըն ալմըշտըր։ Պին ալթտան միւրէքքէպ օլան պիրինճի գաֆլէ՝ դեկտ. 1տէ Ֆիւմէեէ վասըլ օլաճագ, էվ օրատան Բիրէեէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

Իթալիա գրալ էվ գրալիցասը՝ ճումա իրթէսի կիւնիւ Ուինտսօրտան հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

Էվրօբանընն հէման հէր թարաֆընա սօն կիւնլէրտէ բէք չօգ դար եազմըշ, սէյրէր հասըլ օլմուշ, էվ խայլի խասարաթ վուգու պուլմուշ տըր։

Մաճարիսթանտա եազան գարընն քէսրէթինտէն մուխապէրաթ գաթթ օլունմուշ, բէք չօգ թէլէկրաֆ թէլլերի գըրըլմըշ, էվ թաղրա էվ օվալարտա քիւլլի խասար վագը օլմուշ տըր։— Մօրավիտտա պիր դաշ կիւնտէն պէրի պիլա ֆասլա եազան եաղմուրլարտան Մարխ նէհրի 6 մէթրօ եիւքսէլմիշ, էվ պիր չօգ մահէլլէրի սուլար պասմըշ տըր։ Էպնիէճէ բէք չօգ խասարաթ վուգու պուլմըշ, էվ շէհիր՝ սուլար արասընտա գալըպ, մուխապէրաթ գաթթ իտիլմիշ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տիարպէքիր վիլայէթինատ Միտեաթ գայմագամըղը՝ Պիւնեան Համիտ գայմագամը Սաաղդ էֆէյէ, Սիվաս վիլաեէթինտէ Պիւնեան Համիտ գայմագամըղը՝ Մէքթէպի Միւլքիէյի Շահանէ մէէզունլարընտան՝ Խիւտավէնտիկեար վիլայէթինտէ էքմալը միւտտէթի նիզամիէ իտէն Մէհմէտ Մուգպիլ պէյէ թէֆվիզ։

Պէյրութ վէ Հումս մէթրօպոլիտլէրինէ Շնճի Մէճա., Պաղը Ալի Իսթիշարէ օտասը մուավինլէրինէ Իսմէթ պէյէ Յիւնճիւ Օսմ., Գոնիա վալիսի Ֆահրդ պէյ հաղրէթլէրինին իքի հէմ. շիրէսինէ Շնճի բիւթպէտէն Շէֆգաղ Նիշանլարը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՏԱԽԻԼԻԷ

Բամազանընը պիրինճի ճումա իրթէսի ագշամը, Սատրազամ վէ Շէյխ իւլ Իսլամ, սաիր վիւքէլա, վիւզէրա, ըիճալը տէվլէթ վէ միլլէթի վէ ասքէրի խայլի մէմուրինի քիրամ հազարաթը, մապէյնի Հիւմայունատա իֆթարը սէնիէտէ հաղըր պուլունմըշլար տըր։ Զիթ քէօշկիւնտէ թէրավիհ նամազընընն էտասընտան սոնրա, վիւքէլա, վիւզէրա վէ իւմէրա, միւսաատէի սէնիէ իւզէրինէ հուզուրը Շահանէյէ գապուլ պույրուլուպ, արդը թէպրիքաթ իթմիշլէր, վէ ճիւմլէսի իլթիֆաթը Շահանէէ մազհար օլմուշլար տըր։ Հէր սէնէ Բամազանտա օլտուղը կիպի, պու սէնէ տախի ումումի իւմէրա, զապիթան վէ էֆրատը ասաքիրի Շահանէ իֆթարը սէնիէտէ հաղըր պուլունճաղլար տըր։

—Թիւրքիա իլէ Սըրպիա թիճարէթ մուգավէլէսինին մուսատտագ սոռէթլէրինին թէաթիսի՝ տիւն Խարիճիէ նազըրը հաղրէթլէրի իլէ Սըրպիա սէֆիրի պէյնինտէ իճրա իտիլմիշ տիր։

—Բուլ բաթրիկի էֆ. նին պիր թահրիրաթը ումումիէսինէ ճէվապէն, Գուսաը չէրիֆ, Ռուսիա, Եունան, Ռումանիա, Սըրպիա վէ Գարատաղ միւսթագիլ քիլիսէլէրի թարաֆընտան, Օրթօտոքս քիլիսէլէրինին միւնասէպաթընա, Խրիսթիան քիլիսէսինին իքի պիսքիւք գըսմընընն պիրլիկինէ վէ էսկի թարիխէ տիր։ պաղը թէքլիֆլէրի հավի օլարագ կէօնտէրիլմիշ օլան ճէվապնամէլէր, չըգան հաֆթա սալը կիւնիւ Սինոդ մէճլիսինէ թագտիմ իտիլմիշ տիր։ Իսկէնտէրիէ քիլիսէսինին ճէվապը հէնուզ կէլմէմիշ տիր։ Սինոդ մէճլիսի՝ կէլէճէք իճթիմաընտա իչպու ճէվապնամէլէր հագգընտա իճրաի միւզաքէրաթ իտէճէք տիր։

—Պահրիէ նէզարէթի թարաֆընտան հաճզ ալթընա ալընմըշ օլան Գօլտի Նամ Ինկիլիզ վաբօրը՝ Օսմ. պանդասընը քէֆիլ կէօսթէրէրէք լիմանըմըզատան հարէքէթ իթմիշ տիր։ Մալիւմ տիր քի, Պահրիէ նէզարէթի՝ 15-20000 լիրա թաղմինաթ թալէպ իտիեօր, էվ էկէր մէզքուր Ինկիլիզ վաբօրը՝ մուհաքէմէտէն սոնրա իչպու մէպլաղը թէէտիէյ մանքիւմ օլուր իսէ, պու բարա՝ Օսմ. պանդասը թարաֆընտան վէրիլէճէք տիր։

—Ատանա տախլիլինտէ, Թարսուստա զուհուր իտէն քէօմիւր մաէնինին իմթիեազը՝ Գալաթա կէօմրիւկիւ մուխամմինի Ռիզա պէյ իլէ թիւճարատան Սապրի պէյէ վէրիլէճէք տիր։

—Շու էսնատէ չէհրիմիզտէ էվ թաշրալարտա բէք չօգ գալպ մէճիտիէլէր էվ իքիլիքլէր պուլունուպ, պունլար՝ մէզքուր սիքքէլէրին հէման ասլը կիպի օլտուղու ճիհէթլէ, երպապ քիմսէլէր թարաֆընտան իմալ իտիլտիկի անլաշըլըեօր իսէ տէ, ֆաբրիքէրինին էր եա կէճ բէնչէի հիւքիւմէթ կէչէճէքլէրի չիւպհէսիզ տիր։

—Բազար իրթէսի կիւնիւ Սըրպիա մասլահաթկիւզարը էվ Պուլկարիսթան գաբու քէթխիւտասը՝ Սատրազամ հազրէթլէրիյլէ, էվ Օսմ. պանդասը միւտիրի ումումիսի Մ. Տէֆէս իլէ միւտիրի սապգը Մ. Օպուանօ էվ միւտիր միշավիրի Բանճիրի պէյ՝ Տախիլիէ նազընը բաչա հազրէթլէրիյլէ միլագաթ իթմիշլէր տիր։

—Տէրիսաատէթտէ խալի արսալար իւզէրինտէ ինչա իտիլմէքտէ օլան պարագալարքն եըգտըրըլմասընյալ, չէհրիմիզին միւնասիպ մահէլլէրինտէ մունթազամ մէսքէնլէր ինչասը գարարլաշաբրըլմըշ օլմազլէ, պու պատատ սարֆը իգթիզա իտէն ագչէյէ՝ Տախիլիէ նէզարէթի պիւճէսինտէ պիր գարշըլըգ պուլունարաղ, օլ վէճհէյէ ինչասթա պաշլանմասը լիւզումը թահթը գարարա ալընմըշ տըր։

—Էֆրէնճի նոյ. 16տան 22յէ գատար չէհրիմիզտէ 191 վէֆիեաթ օլմուշ տըր։ Մալիւմաթ զաղէթասը՝ չիչէք խասթալըղընտան վուգու պուլան վէֆիեաթընը միգտարը արթտըղը հագգընտա մէրճիֆինին հազարը տէգգաթընը տավէթլէ, աշը մուամէլէսինին իճրասը խուսուսընը թավսիէ իտիեօր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԴԱՍԸՆԸՆ ԻԼԱՆԸ

ԹԷՀԻՏԻ ՏԻՒՑՈՒՆԸ ՕՍՄԱՆԻՅԷ

Շարգ տեմիր եօլը բանվիլաբընտան գուբօն քեաղըտալարընընն քէսիլմէսի

Գալաթատա Օսմ. պանդասը իտարէսի, քէնտի կիշէլէրինտէ, ճումա միւսթէսնա օլմագ իւզրէ, պանդանընն աչըգ պուլունատուղը հէր կիւն, ալաֆ. սապահ սաաթ 10տան ագշամ սաաթ 3է գատար գուբօն քեաղըտալարընընն քէսիլմէսի, էվ թանվիլ պաշընա վէրիլէճէք 2 ֆրանգըն թէէտիյէսի իչին թէսլիմ օլունան Շարգ տեմիր եօլլարը թանվիլաթընը գապուլ իյլէր։

Թանվիլաթ իլէ պէրապէր իքի նիւսխէ օլարագ թանվիլաթ նումէրօլարընը հավի պօրտրօլարընն տախի վէրիլմէսի իգթիզա իտէր։ Օգունմաեաճագ տէրէճէյէ եազըլմըզ էվ եա չըզըլմըզ նումէրօլարը հավի պօրտրօլար գապուլ օլունմաեաճագ տըր։

Պօրտրօլարընը, թարիխ էվ իմզայը էվ թէսլիմ իտէնին ատրէսինի, իսմինի էվ շէօհրէթինի տախի հավի օլմասը չարթ տըր։

*

Պու մուամէլէյի իճրա իթտիրէճէք զէվաթ, մաթպու պօրտրօ սուրէթլէրինի պանդատան ալապիլէճէքլէր տիր։ Էկէր սահասը միւրաճաաթ, պիզզաթ պօրտրօլարը եազամազլար իսէ, իչպու մուամէլէյի պանդա մէմուրլարը իյֆա իտէճէքլէր տիր։ Թէսլիմ օլունան թանվիլաթա մուգապիլ պանդա թարաֆընտան թէսզիգաթ էվ մուամէլաթը միւգթազիլինին նէ գատար զէմանտա իքմալ էվ իճրա իտիլէճէկինի միւպէյեին էվ թանվիլաթը թէսլիմ իտէն զաթըն նամընա մուհարրէր պիր մագպուզ վէրիլէճէք տիր։ Բիլանգօսը չըգմըշ եախսա միւտտէթի թէէտիեէսի կէչմիշ օլտուղը՝ էնանի թէտգիգաթատա անլաշըլան թանվիլաթ, ուսուլը տաիրէսինտէ սահիպինէ իեատէ գըլընճաճագ տըր։

Մագպուզտա թայեին միւտտէթին խիթամընտա, պանդա, թէսլիմ իտիլմիշ օլան թանվիլաթը, գուբօն քեաղըտը քէսիլմիշ օլարագ իեատէ իտէճէկի կիպի, 2 ֆրանգ իքրամիյէ տէ, Բարիզ իւզէրինէ բույէթինտէ թէէտիյէ օլունաճագ գամպիօ բիեացասընա թէվֆիզէն թէէտիյէ գըլընաճագ տըր։

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ՀԱՐԻԳԻ ՔԷՊԻՐԻ

Զըգան ճումա կիճէսի սաաթ 4 բաատէլէրինտէ էսկիշէհիրտէ Գարանլըգ չարշըտա պիր պէզազ միւքքեանընտան հարիգ զուհուր իտիպ, պինալար՝ ախշամ, քիւհնէ, էվ սօգապլար՝ տար, էվ էքսէր միւքքեանլար՝ չաբուգ ալթէշ ալըր էշեա իլէ տօլու օլտուղընտան, աղ վագըթտա ալթէշ օ գատար սիւրաթլէ եաեըլմըշ տըր քի, էնիւ ալընամայըպ, պիր չօգ էպնիէ եանմըշ, վէբէքաղէշեա գուրթարըլապիլինմիշ տիր։

Գարանլըգ-չարշըտա, Թուզ-բազարընտա վէ Տէմիրճիլէրտէքի միւքքեանլար քեամիլէն, էվ Թահըլ-բազարընտաքի միւքքեանլար իլէ էվլէրտէ գըսմէն միւհթէրէգ օլմուշ տըր։

Եանկլն, սապահ սաաթ 2յէ գատար աէվամ իտիպ, եէրլի թուլումպալար քիֆաեէթ իթմէտիկինտէն, Քէօթահիա, Գարահիսար վէ Պիլէճիք ըսթասիոնլարընտան կէլէն թուլումպալարըն տախի եարարմը օլտուղը հալտէ, 300 տիւքքեան, 8 խան, 3 ֆրուն, 10 խանէ վէ 1 մէսճիտ եանարագ պասթըրըլմըշ տըր։

Պու հարիգտէ 40 եաշընտա պի. չարէ պիր էրմէնի տախի, 15 եաշընտա օղլու իլէ պիրլիքտէ եանմըշ տըր։

Տիւքքեանլարըն պիւյիւք գըսմը սիկուրթասըզ օլտուղընտան, մատտի զարար բէք չօգ օլմուշ տըր։ Եալընըզ Գաբալը-չարշընըն զարարը 20 պին լիրա հիսապ օլունուեօր։

Իշպու հարիգտէ Օսմ. սիկուրթա գումբանիասը 2300, Իւնիօն տը Բարի՝ պիր բիվաեէթտէ 2000, տիկէր բիվաեէթտէ 1000, Իւնիօն օվ Լընտըն 2500, Բուայեալ 2000, Նորթհ Պրիթիշ 1300, Բալս 900, Ֆէնիքս Օթ. ըշիէն 600, Ռէսթըրն 500, Լանգաշայր 350, Գոմէրշիէլ Իւնիըն 2250 լիրա զիեանա ուղրամըշլար տըր։

Եանան 8 խանտա 6—700տէն զիեատէ էրմէնի վէ Բում ֆագիր ֆամիլեալար իսքեան իթտիբլէրի հալտէ, պիրէր եաթագ պիլէ գուրթարամամըշլար տըր։ Իշպու եանկլն խապերի Տէրիսաատէթճէ մալիւմ օլմասը իւզէրինէ, մագամը Սաատէթին էմրի թէլէկրաֆիսիյէ, Քէօթահիա միլթէսարրըֆը Ֆուատ բաշա տէրհալ մահէլլի հարիգէ չիթապ իտէրէք, հարիգին էսպապը զուհուրի հագգընտա թահզրգաթ իճրասընա, հարիգզէտէկեանըն իմտատընա, վէ մուամէլաթը թիւճարիէնին թէէմինի տէվամըշլա եանան պինալարըն սէրիան ինչասը իչին թէատպիրի լազըմէնին իթթիհազընա թէշէպպիւս իյլէմիշ տիր։ Էսկիշէհիրտէ, գայմագամը պէկտե իլէ նախպ վէ Իտարէ մէճլիսի ազալարընտան միւրեքքեպ պիր իեանէ գոմիսիոնը թէշքիլ օլունմուշ տըր։

*** Իշպու հարիգ հագգընտա Մանիթէօր ղազէթասընա մահէլլինէն եազըլարընա կէօրէ, եանկլն՝ 7 սաաթ իմթիտատ իթմիշ, վէ ումումի զարար 500,000 լիրանա պալիղ օլտուղու հալտէ, պունլն եալընըզ 20,000 լիրասը սիկուրթա իտիլմիշ տիր։ Նուֆուսատ թէշէֆաթ տախի օլմուշ տըր։ Վագատա պունլն միգտարը հէնուզ մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, չիմտիլիք 5 քիչի հիսապ օլունուեօր։

ՆՈՅԵՄԲԵՐ ԱՅԸՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ

ՏՈՒՍ. ՔԻԹԱՊԸ

Էնգարէ Եպիսկոպոսը միւթէվէֆա Ա. ռաքելեան Կարապետ Գերապայծառ թարաֆընտան ֆրանսըզճատան թիւրքճէէ թէրճէմէ իտիլմիշ օլան վէ Գեր. Զըրագեան Յովհաննէս Վ. վասրթասըյա թապ օլունմուշ պուլունան իշպու քիթապ՝ զայէթ միւէսսիր վէ միւֆիտ տուալարը հավի օլմասը, խուսուսա պու տուալար՝ քաւարան ճանլարընա սունուլմըշ օլան նոյեմբեր այընա մախսուս տուալարտան իպարէթ պուլունմասըյլա, պիլճիւմէ տինտարան թարաֆընտան օգուտնմասը ճայիզ վէ վաճիպ տիր։

Իշպու քիթապ, մաթպաամըզտա, քեաղըտ գաբագլըսը 5, վէ պէզ գաբագլըսը 7 ղրուշա սաթըլմագտա տըր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

ՏԻԻՅՈՒՆԸ ՄԻԼՊԷՏՏԷԼԷԻ ՕՍՄԱՆԻԷՆԻՆ ԹԷՎՀԻՏԻ

ԹԱՀՎԻԼԱԹԸՆ ՄԻԼՊԱՏԷԼԷՍԻ

Տիւյունը միւպէտտէլէի Օսմանիէ թահվիլաթընըն՝ թահվիլաթը միւպատէլէի մուվագգաթա իլէ միւպատէլէսի, բազար, ճուտա վէ հօրթու կիւնլէրինտէն մատտա, հէր կիւն, ալաֆ. սաաթ 10տան 3է գատար, Գալաթատա, Օսմ. պանգասընըն էսհամ չիւպէսինտէ իճրա օլունաճագ, վէ թէպտիլ իտիլէճէք թահվիլաթընն նումէրօլարընը դայտ իթմէք իւզրէ պօրտրօլար իլէ խիւսուսա բուսուլալարը՝ էսհամ սահիպլէրինն թահթը էմրինտէ պուլունաճագ ազգ։

Էսհամ սահիպլէրի, իճրասընա միւգթէտիր օլմասըգլարը հալտէ, պանգա մէմուրլարը՝ պօրտրօլարը վէ սահիբէյի թէրթիպ իտէճէքլէր տիր։

Էսհամ սահիպլէրի՝ իսիմլէրինի, իգամէթկահլարընը վէ էսհամը թէպտիմ իթտիբլէրի թարիխի գայտ իյլէեէճէքլէր տիր։ Պօրտրօլար, զաեէթ ուղրու օլարագ, իբի նիւսխէ թանդիմ իտիլէճէք, վէ օգունմազ եախտա սիլինմիշ նումէրօլարը հավի պօրտրօլար բէտտ օլունաճագ տըր։

Սէրմայէնին միւպատէլէսի գապիլ օլմաեան գըսմը փէյնի, իբմալը քիւսուրաթ իթմէք իւզրէ, թահվիլաթ վէրիլմէէճէկի ճիհէթլէ, էսհամ սահիպի՝ մուամէլէի թէպտիլէէտէն քիւսուր գալան միգտարը ալմաճ մը եօգսա պիր մուվագգաթ սէհիմ ալմագ իւզրէ իւսթ թարաֆընը թամամլամաճ մը արզուսինտէ պուլընտըղընը՝ խիւլասա ճէավէրլինտէ եազաճագ տըր։

Իքմալը քիւսուրաթա մախսուս թահվիլաթընն ֆիյաթը՝ թահվիլաթընն թէսլիմ իտիլտիկի կիւն թայէին իտիլէճէք տիր։ Էմրը թէէտիեէ իսէ, մուվագգաթ թահվիլաթընն վէրիլտիկի զէման վուզու պուլաճագ տըր։

Էսկի թահվիլաթ, նումէրօրը պօրտրօլար վէ խիւլասայը հիսապլէյէ իլէ թէսլիմ իտիլտիկինտէ, պանգա, նամա մուհարրիր պիր մագպուզ սէնէտի վէրէճէք տիր քի, թէվհիտ իտիլմիշ տիւեունընն թահվիլաթը մուվագգաթասընը ալմագ, եախտ թահվիլաթընն քիւսուրաթի հիսապընը թէավիյէ իթմէք իչին, համիլի, իշպու մագպուզ սէնէտների նիզամը տարիբսինտէ իմզալաեարագ իեատէյէ մէճպուր տըր։

Թահվիլաթը մուվագգաթա՝ պիր վէ եախտ պէշ գուբիւրիւ հավի օլմագ իւզրէ թէրթիպ գըլընաճագ տըր։ Պունլար, սօնրա պիլա մասրաֆ, թահվիլաթը գաթիէ իլէ միւպատէլէ իտիլէճէք տիր։

Թէսլիմ իտիլմիշ օլան էսհամը թէտգիգ էյլին, միւմքին մէրթէպէ աղ պիր զէմանտան իպարէթ օլմասընա էհէմմիյէթ վէրիլէճէք օլան մէօնլէթ՝ մագպուզ սէնէտինտէ մուհարրիր պուլընաճագ տըր։ 20—9

ՄԱՔՊՈԱԱՄԸԶ ԻԼԱՆԸ

Մաթպաամըզտա, էրմէնիճէ, թիւրքճէ, ֆրանսըզճա քիթապ, բիսալէ, պէեանամէ վէ հէր տիւրլիւ իլանաթ իլէ, տիյիտի վէ ճէնազէ պիլէթլէրի, բօլիցա, գարթ ա՝սարէս վէ հէր լիսանտան պարթ ալը վէրիլթէր վէ սարէ թապ օլունուր։ Սիքարըլաթը մանլուգ սուրէթէ իճրասը իչին իհթիմամ վէ տիզգաթ էքսիք օլմայըզ, վագթ ու զէմանըյլա տա թէպլիմ իտիլիր։

Մաթպաամըզ, կիճէ սապահ գատար վէ բազար վէ հօրթու կիւնլէրի տախտա աչըգ տըր։

ԴԱՅԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Նոյեմբեր 11

	Ղր.	Բր.
Թէվհիտ իտիլմիշ էսհ. ումումի	94	20—
Բումլի չրմէնտրֆէրի ֆր.	138	
Թահվիլաթը միւմթազէի Օսմ.	504	75
Օսմ. պանգասը սէնէտաթը	599	50
Տէվլէթի Ալիէ Բէյի	377	50
Օսմ. Սիրիի. չիրքէթի է. Օ.	4	65
Բէյի ասպիտնա	14	10
Տէրիս. Թրամվայ գաբ.	6	10
» » թահվ. ֆր.	494	
Տէրիսաատէթ Բրեմիըմ	500	

ԱԴԶԻԷՐԻՆ ԳԻՆԵԱԹ

	Ղր.	Բր.
Օսմ. լիրասը 100 պղ-տան		
Պէեազ մէճիտիէ ֆարդը	107	39
Մէթալիք	102	20
Ֆրանսիզ ալթունը	87	05
Ինկիլիզ լիրասը	109	38
Բօլ	89	10
Դրաքմիզ	51	06
Դոլարն զայմէսի	8	67

Սահիպի իմթիեազ վէ մէսուլը դազէթա
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ՊԱՆԳ ԷՄԲԷՐԻԱԼ ՕԹՕՄԱՆԸՆ

ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐԲԻԹԻ

Մէրմահէսի 10,000,000 լիրա

ՇԻՐԲԷԹԻՆ ԻՏԱԼԻԱՅԻ ԹԱԼԱՅԻԱՅԻ ՏՐԸ

Իսթանպոլտա, Եէնիճամի մէյտանընտա վէ Պէյօղլունտա Տօղրու կօլտա 347 նումէրօյա տարիբա պէրէր չիպէրի Լտր տըր։

Լօնտրա վէ Բարիստէ պիրէր պաչըճա տարէխտէսի մէվճուտ տուր

(Շիրպէյեր)

Ատանա,	Ատանա,	Այտըն,
Հալէպ,	Իսկէնտէրիէ,	Էսքիշէհիր,
Էնգարէ,	Պաղտատ,	Պէյրութ,
Պրուսա,	Շամ,	Գոնիա,
Լարնակա,	Գահիրէ,	Մէրսին,
Միտիլլի,	Ուշակ,	Սէլանիք,
Սամսուն,	Գասթամպօլու,	Սիվաս

Իզմիր. Թրապիզոն, Աֆիոն-Գարահիսար

Պանգը Օսմանի, թահվիլաթ վէ եա պունա միւմասիլ էվրաղ տէբօղիթօ իտիլմէսի մուգապիլինտէ մուայէնէ վատտ իլէ վէ հա հիսապը ճարի իւզրէ ազէլ իգրազ վէ սէնէտաթը թիւճարիեէ ըգօնթօ, վէ մէմալիքի Շահանէ իլէ մէմալիքի էճնէպիեէնին պաչըճա չէհիրլէրի իւզէրինէ չէք, էօրիչա վէ գրէտի սէնէտլէրի վէ թէլէկրաֆ բմրլէրի քէչիտ վէ հիսապը ճարի քիչատ վէ թահվիլաթ իլէ զիպզյինէթ էչեա վէ մէմալիքի Շահանէ իլէ մէմալիքի էճնէպիեէատ գարթն վէ սէնէա թահսիլ, պօրսա էմրլէրի իճրա, վէ մասքիւքաթ իչթիրա վէ ֆիրտխթ իտէր։

Օսմ. պանգասը՝ պէր վէճճի աթի միւատէթ վէ ֆիյաթ իւզրէ ազէլ տէբօղիթօսը գապուլ իտէր. Մէսէլա,

(2 սէնէ միւատէթլի տէբօղիթօ իչին սէնէվի 100տէ 3 1(2։

(1 սէնէ միւատէթլի տէբօղիթօ իչին սէնէվի 100տէ 3։

(6 այ միւատէթլի տէբօղիթօ իչին սէնէվի 100տէ 2։

(3 այ միւատէթլի տէբօղիթօ իչին սէնէվի 100տէ 1 1(2։

Իսթանպոլ չիպէսի. պալէտատ պէեան օլունան մուամէլաթատան՝ պաղա, էմթաա իւզէրինէ ազէլ իգրազ իյլէտիկի կիպի, էմանէթէն եախտ սատէճէ թէվսիա օլունան էշեաի թիւճարիեի տախի գապուլ լտէր։

Պէյօղլու չիպէսի՝ էմթաա մուամէլաթը միւսթէհանա օլմագ իւզրէ, եօգարրտա գիքր օլունան պիլճիւմէ մուամէլաթը իչթա, վէ պունատան պաչգա Վիլ տը Բարի, Բումլի չրմէնտրֆէր թահվիլաթը վէ Եունան պաղասը, Բանամա վէ սարէ կիպի բիանլը թահվիլաթա տանիր տիր ու իթա մուամէլաթընը իճրա իյլէր։

Իսթանպոլ վէ Պէյօղլու չիպէսէրի Բումլի չրմէնտրֆէր թահվիլաթը բլօմէսէրի տախի Փիրուխթ, վէ պանգասը. մէմալիքինտէսէ չիպէսէրինին քեափֆէսի կիպի 100 լիրատա գատար օլմագ իւզրէ 100տէ 2 ֆրանգ մուգապիլինտէ հիսապը ճարի իլէ ազէլ գապուլ իտէրլէր։

Ուֆագ հիսապը ճարիլէրէ թէէմինատ օլմագ իւզրէ Օսմանը պանգասը 100տէ 3 պղ. ֆայիզլէ Ֆրանսա, վէ 100տէ 3 ֆայիզլէ Ամանիա տէվլէթի էհամմիյատան այէր գէյմէթատ պիր միգտար թահսիս իթմիշ տիր քի, իշպու էսհամ թէվսիա օլունան ազէլեէ քէֆալէթ օլարագ այրըճա պիր տօսիէտէ տապը պուլունմագտա տըր։ Թէվսիա օլունան ազէլէնին միգտարը արթարդճա, թէէմինատ ազէլսինին ատ միգտարը արթար։

)(86)(

ՊԻՐԷՆ ԳԱՏԸՆ

Սալատան պաղչէեէ կիթմէք իչին իքի պիւյիւք եօլ մէվճուտ իտի։

Պիւյիւք տիւչէս, պիլարտա օյնաեանլարա ըէֆագաթ իտիպ, տը Քրէյլ իլէ Տինա իսէ, սարը վէ պէեազ մօզարիգ թաշլարընտան եաբըլմըշ օլան չիրին պիր հավուզը եանընտաքի քէօշքլէրտէն պիրինին ալթընտա օթուրմուշ՝ սիկարալարընը իչիեօրլար իտի։ Պու արա տը Քրէյլ՝ եավաշ սէտա իլէ,

— Էյի խաթրըմա կէլտի. սիզին տօգթօր Կօվէն՝ սաէթա պիր սերյա պէնդէեօր. թատմ էմնասընատա աղզընը, եէմէքտէն պաչգա պիր չէյ իչին աչմասը... նամուսում իւզէրինէ սէօյլէրիմ քի, զանն իսէրսինիզ պանա գարշը պիր ատավէթի տէ վար տըր... Պանա խիթապէն պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէեօր, վէ սիւալլէրիմէ ճէվապ վէրմէեէ թէնէզզիւլ իթմէեօր։

Տինա.— Պու ատէմին թէվէճճիւհինիւ գազանըպ գազանմամանըզտա նէ՞ էհէմմիեէթ վար տըր... Ումարըմ քի սիզէ գարշը պիր չէյ եաբամազ։

— Օրասը էօյլէ. ֆագաթ գուսուր պուլան վէ ֆագիլ կէօրիւնէն թավր ու հարէքէթի սինիրլէրիմէ տօգունուեօր։

Տինա.— (կիւլէրէք.) Սագըն քէնտինի տուէլլօեա տավէթ իտիպ տէ, ֆամիլեանըն հէքիմինի էօլտիւրմէյէսինիզ։

— Նէ՞ օլաճաղընը պիլիմէմ, անճագ պու միւրայի հէրիֆ՝ ասլա գաֆամա տէնկ պիր ատէմ տէյիլ տիր, վէ քէնտիսինէ սազընմագլըզըմ լազըմ տըր։

— Ատամ սէնտէ, զանն իթտիկինիզ գատար գօրգուլաճագ քիմսէ տէյիլ տիր. հէմ միւսթէրիհ օլուն, քէնտիսինէ զիեատէ էհիմմիյէթ վէրտիրմէյէ վէ ամիրճէ տավրանմաեա գալզըլըը իսէ, քէնտիսինի չաբուգ տէֆ իտէրիմ։

Պու արա չաթօնըն հավրիսինտէ պաղըբըզ, չաղբրըզ սեալէրի իյիտիլմէքլէ, Տինա, աեաղա գալգարագ,

— Նէ՞ վար տըր, նէ՞ օլուեօր, տէյի սօրտու։

Պիր խըզմէթճի, զաեէթ հէյէճանը պիր քիավէթլէ պաղչէյէ կիրտիկինտէն, մէզպուրէ,

— Նէ՞ օ ժօզէֆ, պու նէ՞ բաթըրը կիւրիւթիւ տիւր, աէտի։

Խըզմէթճի.— Մատամ տիւչէս, հապէշի Զիլ՝ հատտէն զիեատէ սէրիսզ օլարագ, քիլէրտէ բաթըրը չըգարըեօր, վէ էլինէ կէչիրմիշ օլտուղը պիր թիւֆէնկ իլէ, եանընա եագլաշանը էօլտիւրմէյի թէհտիտ իտիեօր։

Բաուլ. — (բաթըրընըն սէպէպինի անլաեարագ.) Շիմտի պէն կիտիպ, ագլընը պաչընտա կէթիրիրիմ։

Տինա.— (չաթօնըն մէրտիվէնէ կիթմէք իւզրէ խըրս իլէ պիլարտա սալասընատան կէչէրէք.) Բէճա իտէրիմ, սիզ օ իչի պանա պրագըն։

Բաուլ.— (մէզպուրէյի հարէքէթինաէն մէն իթմէյէ չալըշարագ.) Ագիզէմ, պու իշ սիզէ տիւչմէզ վէ միւնասիպէթ ալմազ. գօյ վէրին, պէն եարաճաղըմը պիլիրիմ։

Տինա.— (իթիրազա մէյտան պրագմաեարագ.) Գօյ վէրին պէնի. պէն կիթմէք իսթէեօրում։

Պու սուրէթլէ մէզպուրէ, պիւյիւք տէհլիզտէ սաբլը օլան ֆիլտիշի սաբլը իրի գամչըը ալըպ, հավլիյէ նաղըը գաբուլը աչմասընը իսըզմէթճիյէ էմր իթտի։

Բաուլ, ժագ Կօվէն վէ տը Քրէյլ, հարէքէթինտէն մէն իթմէյէ, վէ մուամէլէսինին էմրը պասիրլէթէ գարշը օլտըղընը կէօսթէրմէյէ չալըշարագ, մէզպուրէնին արզասընատան կիթմէքտէ իտիլէր իսէ տէ, Տինա, ատատագլարը իսրրընատան գապարմըշ վէ կէօզլէրի զազապնաք պիրնալ քէսպ իթմիշ օլտըղը հալտէ, հիչ պիր սէօզ տինլէմէմէքտէ իտի։

Հավլիտէ հէմ թօհաֆ, հէմ տէհշէթլի պիր մէնզարէյէ գարշը չըգըլտը։ Շէօյլէ քի իրի կարը հապէշի, պաչը աչըգ, էսվապը տարմատաղըն վէ չամաբ իլէ միւլլէմմա վէ կէօզլէրի գան գըրմըզը օլտըղը հալտէ էլինտէքի թիւֆէնկի պաչընը իւզէրինտէ մաթպախընը վէ քիլէրին քէնճիրէլէրինէ տօղրու չէվիրէրէք, վէ թէհտիտավէր սէօզլէր սէօյլէեէրէք, Հինտիսթան արապլարընա մախսուս պիր նէվ բաշ իճրա իթմէքտէ իտի։

(Տեվամի)